

ANTİK DERGİSİ

Sayı/Issue: 2

Temmuz/July 2026

EOKA'NIN YILDIRMA STRATEJİSİ: ENOSİS İDEALİ ve KANLI NOEL¹

Ezginur GÖKAL²

Öz

Bu çalışma, Kıbrıs meselesinin tarihsel kırılma noktalarından biri olan 1963 Kanlı Noel olaylarını ve bu sürecin en trajik sembolü haline gelen Kumsal Baskını'nı siyasi psikoloji ve askeri strateji ekseninde ele almaktadır. Doğu Akdeniz'deki stratejik konumu nedeniyle tarih boyunca istilalara uğrayan Kıbrıs, 1878 İngiliz yönetimiyle birlikte Türk nüfus aleyhine demografik ve idari bir dönüşüm yaşamıştır. Bu durum, Rum Ortodoks Kilisesi öncülüğünde aday Yunanistan'a ilhak etmeyi amaçlayan Enosis idealini ve onun paramiliter kanadı EOKA'yı beslemiştir. İki toplumun kurucu ortaklığına dayanan 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti'ni Enosis için bir basamak olarak gören Rum liderliği, anayasayı fiilen işlemez hale getirmiş ve nihayetinde Türk varlığını adadan tamamen tasfiye etmeyi amaçlayan gizli Akritas Planı'nı yürürlüğe koymuştur. 21 Aralık 1963'te başlayan Kanlı Noel katliamları ve 24 Aralık gecesi Binbaşı Nihat İlhan'ın evine düzenlenen Kumsal Baskını (Banyo Katliamı), karşı tarafı tamamen insani vasıflardan arındıran (dehumanizasyon) ve sivil halkta kitlesel dehşet yaratarak göçü tetiklemeyi amaçlayan sistemli bir yıldırma politikasının kanlı neticesidir. TRT Avaz'ın canlı şahitlerle gerçekleştirdiği röportajlar ve batılı gazetecilerin tanıklıkları üzerinden incelenen bu vahşet, Türk toplumunun direnç iradesini kırmayı hedeflemiş; ancak tersine bir

¹ Gökal, E. (2026). EOKA'nın Yıldırma Stratejisi: Enosis İdeali ve Kanlı Noel. *ANTİK*, 2, sf. 66- 75.

² Ezginur GÖKAL, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü, gokalezgi@gmail.com

reaksiyonla Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT) etrafında kenetlenmeyi artırarak 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'na giden askeri ve siyasi kararlılığın tarihsel temelini oluşturmuştur. Katliamın yaşandığı yer günümüzde "Barbarlık Müzesi" olarak toplumsal hafızayı ve direnişi simgelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs Meselesi, Enosis, EOKA, Akritas Planı, Kanlı Noel, Kumsal Baskını, Siyasi Psikoloji, Barbarlık Müzesi.

Abstract

This study examines the 1963 Bloody Christmas events, a critical historical turning point in the Cyprus issue, and the Kumsal Raid (Bathroom Massacre), which became the most tragic symbol of this period, through the lenses of political psychology and military strategy. Due to its strategic position in the Eastern Mediterranean, Cyprus has faced continuous invasions throughout history; however, the transition to British rule in 1878 triggered a profound demographic and administrative shift against the Turkish population. This fracture fueled the Enosis ideal—which aimed to annex the island to Greece under the leadership of the Greek Orthodox Church—and its paramilitary wing, EOKA. Regarding the 1960 Republic of Cyprus, which was established as an equal partnership, merely as a tactical stepping stone toward Enosis, the Greek Cypriot leadership deliberately paralyzed constitutional mechanisms and ultimately implemented the secret Akritas Plan, a doctrine aimed at the total ethnic cleansing of the Turkish presence. The Bloody Christmas massacres starting on December 21, 1963, and the Kumsal Raid on the night of December 24 targeting the household of Major Nihat İlhan, were the bloody manifestations of a systematic intimidation policy designed to dehumanize the minority population and trigger mass migration through collective terror. Analyzed through first-hand interviews conducted by TRT Avaz and testimonies of Western journalists, this brutality intended to break the resistance of the Turkish community. Instead, it produced a counter-reaction that fostered solidarity around the Turkish Resistance Organization (TMT), laying the historical foundation for the military and political resolve that led to the 1974 Cyprus Peace Operation. Today, the site of the massacre stands preserved as the "Museum of Barbarism," serving as a monument to collective memory and resistance.

Keywords: Cyprus Issue, Enosis, EOKA, Akritas Plan, Bloody Christmas, Kumsal Raid, Political Psychology, Museum of Barbarism.

Giriş

Kıbrıs meselesi, Doğu Akdeniz'deki coğrafi ve jeopolitik konumu nedeniyle tarih boyunca sürekli istilalara uğramış ve Akdeniz'e hâkim olan devletlerin birincil hedefi haline gelmiştir. Ada, jeolojik olarak Anadolu'nun bir parçası olup bitki ve hayvan topluluklarından iklimine kadar Türkiye ile büyük bir benzerlik taşımaktadır. 1571 yılında Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethedilen Kıbrıs, 1878 yılında geçici olarak İngiltere'ye kiralanmış ve bu tarihten itibaren Ada'nın demografik, idari ve psikolojik yapısında Türkler aleyhine köklü değişimler meydana gelmiştir. Osmanlı idaresinde Adanın efendisi konumunda olan Türk nüfus, İngiliz yönetimiyle birlikte idare edilen durumuna düşmüş ve bu durum derin bir psikolojik travmayı beraberinde getirmiştir. İngiliz yönetiminin Türk memurları uzaklaştırıp yerlerine Rumları getirmesi ve Kilise'nin ekonomik baskıları, Türk nüfusun adadan göç etmesine ve Rumların iktisadi olarak baskın hale gelmesine zemin hazırlamıştır. Bu tarihsel kırılma, Rum Ortodoks Kilisesi'nin öncülüğünde gelişen ve adayı Yunanistan'a ilhak etmeyi amaçlayan Enosis idealini beslemiştir. Siyasi psikoloji perspektifinden bakıldığında Enosis, yalnızca bir toprak ilhakı talebi değil, adadaki Türk varlığını tamamen yok sayan ve hatta onu yok etmeyi meşru gören toplu bir narsisizmin ürünüdür. Bu idealin askeri ve terörist kanadı olarak kurulan EOKA (Ethniki Organosis Kypriou Agoniston), hedeflerine ulaşmak için sistemli bir "yıldırma, terör ve psikolojik çökertme" stratejisi izlemiştir. Bu stratejinin en kanlı ve somut tezahürü ise Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ortaklık anayasasını tamamen ortadan kaldırmayı hedefleyen 1963 Kanlı Noel olayları ve bu süreçte yaşanan Kumsal Baskını (Banyo Katliamı) olmuştur.

İdeolojik Temel: Enosis ve EOKA'nın Kuruluşu

Kıbrıs Ortodoks Kilisesi, adanın statüsünü değiştirmek için sömürge döneminden itibaren her fırsatı değerlendirmiştir. Kilise, Bizans döneminden kalma "etnarhlık" (toplum liderliği) geleneğini modern döneme taşıyarak, dini otoritesini doğrudan siyasi bir silaha dönüştürmüştür. 1931 yılında Enosis uğruna çıkarılan ve sömürge yönetimine karşı vali konağının yakılmasıyla sonuçlanan Rum isyanı, Ada idaresinin fevkalade sertleşmesine ve İngilizlerin sıkıyönetim tedbirleri uygulamasına yol açmışsa da Kilise ilhak fikrinden ve yeraltı faaliyetlerinden asla vazgeçmemiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı küresel şartların, bu ideolojik körlüğü daha da agresifleştirmiştir. Yunanistan'ın Mihver devletlerine karşı müttefikler safında savaşmasını ve İngiltere'nin savaş sırasındaki zafiyetlerini birer siyasi koz olarak kullanan Rum liderliği, Enosis taleplerini pervasızca uluslararası alana taşımıştır. Bu süreçte meşruiyet devşirmek adına uluslararası kaidelere ve hukuka tamamen aykırı, manipülatif bir yöntem seçilmiştir. 16 Ocak 1950 tarihinde Kilise tarafından organize edilen halk oylaması, demokratik bir oylamadan

ziyade, Rum halkının adeta Kilise baskısıyla sandığa götürüldüğü bir nüfus sayımına ve gövde gösterisine dönüştürülmüş, beklendiği üzere %96 gibi suni bir oranla ilhak lehine sonuçlandırılmıştır. Atina yönetiminin, bu halk oylamasının sonuçlarına dayanarak Birleşmiş Milletler nezdinde yürüttüğü "Self-Determination" (Kendi Kaderini Tayin Etme) girişimlerinin Aralık 1954'te BM Genel Kurulu tarafından reddedilmesi, Rum liderliğini uluslararası diplomasi zemininden tamamen kopararak yasa dışı ve kanlı yollara sevk etmiştir. Başpiskopos Makarios III, Atina'daki aşırı milliyetçi çevrelerle tam bir işbirliği halinde tedhiş (terör) yolunu seçmiş ve İkinci Dünya Savaşı'nda Yunanistan'daki komünist karşıtı gerilla faaliyetleriyle bilinen, acımasızlığıyla tanınan Yunan ordusundan emekli General George Grivas'ı adaya gizlice davet etmiştir.

Grivas adaya ayak bastığında, Kilise'nin ideolojik olarak zehirlediği gençlik kitlelerini hazır bulmuştur. Önce PEON (Kıbrıs Milliyetçi Gençlik Örgütü) adlı legal görünümlü gençlik teşkilatı üzerinden hücre yapılanmaları kurulmuş, bu militan kadrolar daha sonra yer altına inerek gizli, hiyerarşik ve fanatik terör örgütü EOKA'ya dönüştürülmüştür. Örgüt, hücre sistemiyle yapılandırılmış, her hücrenin sadece bir üst sorumluyu tanıdığı, ihanet edenlerin Kilise ve örgüt tarafından ölümle cezalandırıldığı mutlak bir itaat mekanizması üzerine oturtulmuştur. 1 Nisan 1955 tarihinde adanın belli başlı kasabalarında ve Lefkoşa'da askeri tesislere, hükümet binalarına ve karakollara yönelik eş zamanlı bombalar patlatarak kanlı faaliyetlerine başlayan EOKA, Grivas'ın efsanevi bir figür yaratmak amacıyla kullandığı "Dighenis" imzalı beyannameleriyle adada yoğun bir psikolojik terör dalgası yaratmıştır. EOKA'nın bu erken dönem stratejisi incelendiğinde, propaganda ve algı yönetiminin silahlı eylemler kadar baskın olduğu görülür. İlk aşamada İngiliz sömürge yönetimini hedef alıyor gibi bir anti-sömürgeci maske takınmış olsalar da, asıl stratejik hedefleri adadaki Türk varlığını tasfiye etmektir. İngiliz yönetimi altında normal emniyet ve asayiş hizmeti veren sivil Türk polislerini kasten ve sistemli bir şekilde hedef alarak sabote etmeye başlamış, böylece çatışmayı doğrudan Türk-Rum eksenine kaydırmışlardır. EOKA'nın sivil Türk halkına yönelttiği bu terör eylemleri karşısında yaratılmak istenen korku, siyasi psikolojinin "toplumsal felç" (social paralysis) olarak adlandırdığı ağır bir sindirme taktiğidir. Bu taktiğin amacı; azınlık gördükleri Türk toplumunun can, mal ve namus güvenliğini tamamen ortadan kaldırarak onların direnme iradesini daha yolun başında kırmak, adada asırlardır süregelen egemenlik haklarından vazgeçmelerini sağlamak ve nihayetinde onları Anadolu'ya göçe zorlamaktır. Bu ideolojik ve paramiliter yapılanma, 1960 yılında kurulan ortaklık cumhuriyetini çökertecek ve Kanlı Noel

katliamlarına zemin hazırlayacak olan militarist cephaneliği ve nefret söylemini bu dönemde tahkim etmiştir.

Akritas Planı ve 1963 Kanlı Noel'ine Giden Süreç

1959 yılında imzalanan Zürih ve Londra Antlaşmaları temelinde yükselen ve 16 Ağustos 1960 gecesi resmen ilan edilen Kıbrıs Cumhuriyeti, iki toplumun egemen, eşit ve kurucu ortaklığına dayanan nevşiy şahsına münhasır bir yapıydı. Bu ortaklık devletin anayasası; Türk toplumunun adadaki varlığını, haklarını ve can güvenliğini güvence altına alan çok katı emniyet subapları içeriyordu. Cumhurbaşkanı Yardımcılığı makamına verilen mutlak veto hakkı, Bakanlar Kurulu ve Meclis kararlarında ayrı çoğunluk aranması, kamu görevlerinde %70 Rum-%30 Türk oranı, beş büyük şehirde ayrı Türk belediyelerinin kurulması ve adil bir ordu/polis temsili bu güvencelerin başında gelmekteydi. Ancak Başpiskopos Makarios ve Rum liderliği, bu cumhuriyeti hiçbir zaman iki toplumun bir arada barış içinde yaşayacağı nihai ve kalıcı bir çözüm olarak görmemişlerdir. Onların gözünde 1960 Cumhuriyeti, Enosis'e giden yolda İngiliz sömürgeciliğinden kurtulmayı sağlayan taktiksel bir "sıçrama tahtası" ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Garanti Antlaşması kapsamında adaya anında askeri müdahalede bulunmasını engellemek amacıyla imzalamak zorunda kaldıkları geçici bir protokol icabıydı. Nitekim cumhuriyetin ilanından hemen sonra Rum yönetimi, anayasal mekanizmaları kasten işlemez hale getirerek devleti felç etme stratejisini uygulamaya koymuştur. Makarios, Türklerin veto hakkını bahane ederek bütçe kanunlarını geçirmemiş, anayasada açıkça hükme bağlanan ayrı Türk belediyelerinin kurulmasını reddetmiş ve %30'luk memur kotasını doldurmuyarak Türk toplumunu ekonomik ve idari olarak kuşatma altına almıştır. Rum liderliğinin asıl amacı, Türkleri devlet mekanizmasının dışına iterek anayasayı tek taraflı değiştirmek ve devleti bir Rum cumhuriyetine dönüştürmektir. Kasım 1963'te Makarios'un Türk tarafına sunduğu ve anayasanın değiştirilemez maddelerini, dolayısıyla Türklerin kurucu ortaklık statüsünü tamamen ortadan kaldırmayı hedefleyen 13 maddelik anayasa değişikliği önerisi bu planın ilk açık adımı olmuştur. Türk tarafı ve Türkiye bu öneriyi kesin bir dille reddettiğinde, Rum tarafı diplomatik yolların tükendiğine hükmederek askeri ve paramiliter imha mekanizmasını devreye sokmuştur. Bu doğrultuda, dönemin İçişleri Bakanı Polykarpos Georgadjis liderliğinde, bizzat Makarios'un onayıyla hazırlanan gizli bir soykırım, etnik temizlik ve imha stratejisi olan *Akritas Planı* yürürlüğe konulmuştur. Siyasi psikoloji ve askeri strateji açısından incelendiğinde Akritas Planı, sıradan bir savunma veya operasyon planı değil; doğrudan sivil halkı şoke ederek direnç iradesini kırmayı hedefleyen sinsi bir etnik tasfiye doktriniydi. Planın özü şu stratejik parametrelere dayanıyordu:

Planın askeri omurgası, Kıbrıs Türk toplumunun hamisi olan Türkiye Cumhuriyeti durumu fark edip askeri bir müdahale kararı alana ve Mehmetçik adaya ayak basana kadar geçen süreyi (en fazla birkaç günü) kapsıyordu. Bu çok kısa süre zarfında, adadaki tüm stratejik noktalar ele geçirilecek ve Türk nüfusu direnç gösteremez hale getirilecekti. Saldırıları başladığında, dış dünyaya olayın bir "Türk isyanı" veya "anayasal düzeni bozmaya yönelik yerel çatışmalar" olduğu propagandası yapılacak, böylece uluslararası toplumun ve BM'nin müdahalesi geciktirilecekti. Türklerin yoğun olduğu gettolar ve köyler ani, acımasız ve ezici bir güçle basılarak sivil halkta kitlesel bir panik dalgası yaratılacak; böylece Türk toplumu ya imha edilecek ya da adayı terk etmek zorunda bırakılacaktı. Bu hain planı uygulamak için gereken bahaneyi üretmekte gecikmeyen Rum çeteleri, 21 Aralık 1963 gecesini sabaha karşı, Lefkoşa'nın Tahtakale semtinde Türk sivil araçlarına ve sivil vatandaşlara kasten ateş açarak fitili ateşlemiştir. Bu ilk kurşunla başlayan ve tarihe *Kanlı Noel* olarak geçen süreç, iddia edildiği gibi kontrolden çıkmış sokak çatışmaları veya anlık parlamalar değil; Akritas Planı çerçevesinde en ince ayrıntısına kadar önceden organize edilmiş, sivil halkta kitlesel dehşet yaratarak göçü, kaçıışı ve coğrafi ayrışmayı tetiklemeyi amaçlayan sistemli ve acımasız bir yıldırma politikasının kanlı neticesidir. EOKA militanları ve polis kılığına girmiş Rum paramiliter güçleri, ağır silahlarla Lefkoşa'nın Türk semtlerini kuşatmış, sivil yerleşim yerlerini havan ve makineli tüfeklerle tarayarak Kıbrıs tarihinin en karanlık etnik temizlik hareketini başlatmıştır.

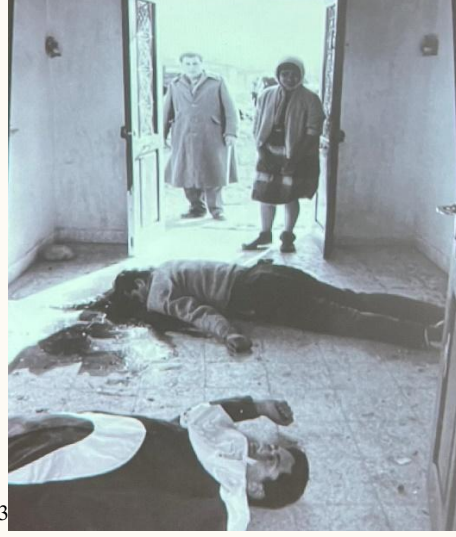
Kumsal Baskını ve Banyo Katliamı'nın Siyasi Psikoloji Analizi

24 Aralık 1963 gecesini Lefkoşa'nın Kumsal mahallesinde yaşananlar, Kıbrıs trajedisinin askeri olmaktan ziyade tamamen sembolik, psikolojik ve stratejik bir kırılma noktasıdır. TRT Avaz tarafından yapılan ve katliamın canlı şahitlerinin konuşulduğu özel röportajda aktarılanlar, o gecenin dehşetini ve planlı yapısını tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir. TRT muhabirinin yerinde yaptığı incelemelere ve görgü tanıklarının ifadelerine göre, 24 Aralık 1963 akşamı silahlı Rum çeteleri grup halinde Kanlıdere mevkiinden geçerek Kumsal semtine sızmıştır. O dönem Binbaşı Nihat İlhan'ın komşusu olan ve eşini o dehşet gecesinde kaybeden Nevin Erdoğan, TRT'ye verdiği röportajda, dereden gelen büyük bir kalabalığın bir anda bölgeyi sardığını anlatmaktadır. Nevin Erdoğan'ın aktardığı en çarpıcı detaylardan biri, bu baskının istihbaratlı ve hedef gözetilerek yapıldığıdır: Mahallede oturan bir Ermeni çocuğun, Rum çetelerine "Doktor evde yok, evde sadece çocuklar var" demesi üzerine çeteler doğrudan Binbaşı Nihat İlhan'ın evine yönelmiştir. Ev sahibi Hasan Yusuf Gudum'un içeri fırlayarak "Basıldık!" diye bağırmasıyla, evdeki sivil kadınlar ve çocuklar için kaçacak tek bir yer

kalmıştır. O gece evde herhangi bir çatışma ortamı veya askeri hazırlık yoktu. O sırada 21-22 yaşlarında genç bir anne olan Ayşe Hanım ve kızı Işıl Cankan, TRT röportajında, babasının Mücahit asker olduğunu ve evde kendilerini koruyacak hiçbir erkeğin bulunmadığını belirtmektedir. Saldırıdan hemen önce ev sahibi hanımın akrabalarıyla birlikte salonda peynir, ekmek ve çay eşliğinde çocukları doyurduklarını, başlarına böyle bir barbarlığın geleceğini asla tahmin etmediklerini ifade etmektedir. Silah sesleri ve kapıların kırılmasıyla birlikte ev halkı, dışarıdan açılacak ateşten korunmak amacıyla evdeki en korunaklı alan olduğunu düşündükleri banyoya sığınmıştır. Ayşe Hanım, "Dışarıdan atış olacak, içeri girip de bizi bu şekilde vuracaklarını tahmin etmedik. Sığınalım diye girdik" diyerek o anki çaresiz psikolojiyi aktarmaktadır. Rum çeteleri kapıyı tekmeleyerek içeri girmiş ve banyodaki savunmasız insanları makineli tüfeklerle yaylım ateşine tutmuştur.

Ayşe Hanım'ın Tanıklığı: Kurşun yağmuru başladığında kucagında henüz 2 yaşında bir bebek olan kızı Işıl ile küvetin yanına sığınan Ayşe Hanım, arkasından aldığı kurşun yaralarıyla yere düşmüş ve o dehşet anını şu sözlerle anlatmıştır: "Arkamdan birkaç yerden kurşun isabet etmişti, kalkamadım. İlhan'ın eşinin altında kaldım. Küvetteki mermiyi 'Ver Allah'ım' tak tak taradılar..." Işıl Hanım'ın (Bebeg'in) Yaralanması: O gece 2 yaşında bir bebek olan ve annesinin kucagında vurulan Işıl Hanım, annesinden seken kurşunların kendi diz kapağına isabet ettiğini, dizinin parçalandığını ve sinirlerinin harap olduğunu bizzat TRT mikrofonlarına anlatmıştır. Binbaşı Nihat İlhan'ın eşi Mürüvvet Hanım, çocukları Murat, Kutsi ve Hakan'ı korumak amacıyla küvetin içine yatırmış, üzerlerine kapanmış ve hatta görünmesinler diye üzerlerine bir yatak çarşafı örtmüştür. Ancak çocukların korkuyla ağlamaya başlaması üzerine EOKA militanları acımasızca küvete kurşun yağdırmış; Mürüvvet Hanım'ın sırtından geçen mermiler altındaki üç küçük çocuğu şehit etmiştir. Ayşe Hanım ve kızı Işıl ise bu vahşet odasında sabaha kadar yaralı halde, şehitlerin arasında kurtarılmayı beklemiştir. TRT programında, Barbarlık Müzesi'nin duvarlarında yer alan ve katliamın hemen ardından adaya gelen batılı gazetecilerin ibretlik itiraflarına da yer verilmiştir: Le Figaro (Fransa): "Bir evin banyosunda, babaları bir Türk subayı olduğu için öldürülen üç küçük çocuk ve annelerini gördüm." Daily Express (İngiltere): "Lefkoşa'nın kuşatılmış Türk semtine girdik. Buraya giren batılı gazeteciler olarak anlatılması mümkün olmayan çok korkunç manzaralar gördük." TRT röportajındaki canlı tanıklıkların da ortaya koyduğu üzere, Kumsal Baskını askeri bir hamle değil; karşı tarafı tamamen insani vasıflardan arındıran (dehumanizasyon) ve kundaktaki bebeği dahi "yok edilmesi gereken bir düşman" olarak kodlayan hastalıklı bir etnik narsisizmin ürünüdür. Sivil mahremiyetin en uç noktası olan banyoda gerçekleştirilen bu katliam, Türk toplumuna mutlak

bir dehşet hissi yayarak direnç iradesini kırmayı amaçlamış; ancak tersine bir reaksiyonla Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT) etrafında kenetlenmeyi artırarak toplumsal varoluş mücadelesinin en büyük simgelerinden biri haline gelmiştir. Bugün Barbarlık Müzesi olarak korunan bu ev, Ayşe Hanım ve kızı Işıl gibi yaşayan tanıklarıyla, hafızalardan silinmeyecek bir direnç anıtıdır.



SONUÇ

Kıbrıs tarihinin akışını değiştiren 1963 Kanlı Noel olayları ve Kumsal Baskını, EOKA'nın Enosis idealine ulaşmak adına insan haklarını ve uluslararası hukuku çiğneyerek uyguladığı terör stratejisinin en somut belgesidir. H. Fikret Alasya'nın Tarihte Kıbrıs adlı eserinde de

³ Ezginur Gökal tarafından fotoğraflanmıştır. Müzenin dıştan genel görünümü.

⁴ Ezginur Gökal tarafından fotoğraflanmıştır. Müze içindeki tarihsel arşiv fotoğrafı.

⁵ Ezginur Gökal tarafından fotoğraflanmıştır. Müzenin iç mekanından bir kesit.

ortaya koyduğu üzere, adanın fatihi ve asırlardır efendisi olan bir toplum, sistemli idari, ekonomik ve fiziki saldırılarla adadan silinmek istenmiştir. Kumsal Mahallesi'ndeki o barbarlık gecesi, Türk toplumunda onulmaz psikolojik yaralar açmış olsa da, beklenenin aksine direniş iradesini yok edememiş; aksine toplumsal kenetlenmeyi artırarak 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'na giden askeri ve siyasi kararlılığın tarihsel temelini oluşturmuştur. Katliamın yaşandığı ev bugün "Barbarlık Müzesi" olarak korunmakta ve bir toplumun hafızasında EOKA terörünün ve psikolojik yıldırma politikasının anıtı olarak durmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Alasya, H. Fikret. Tarihte Kıbrıs, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1977.
 2. Armaođlu, Fahir. Kıbrıs Meselesi 1954-1959, Ankara Üniversitesi SBF Yayınları.
 3. Grivas, George. The Memoirs of General Grivas, London, 1964.
 4. Oberling, Pierre. The Road to Bellapais: The Turkish Cypriot Exodus to Northern Cyprus, Social Science Monographs, 1982.
-